

Mishnah Beitzah, chapter 3

משנה ביצה פרק ג

(1) A person may not catch fish in a fish pond on a Festival [this is hunting, a forbidden labor, since this resembles reaping, rather than cooking it is not included in the dispensation of preparing food on a Festival], nor may he give them food [because they are not dependant on him since they can look after themselves]. But a person may catch undomesticated animals and poultry from animal pens [which had already been in the pen from before the Festival], and a person may put food before them. Rabban Shimon ben Gamliel [explaining the aforementioned] says: Not all pens are alike. This is the general rule: Wherever hunting is still necessary [to catch an animal from within a pen], it is forbidden, but where hunting it not necessary, [as in a small cage where one may capture the animal with one grab] it is permitted.

(2) If traps for undomesticated animals, birds or fish were set on the eve of the Festival, a person may not take [caught animals] from them on the Festival, unless he knows that they [the animals] were [already] caught on the eve of the Festival [i.e., before the Festival]; [however, if this is in doubt, it is prohibited. Rabban Gamliel however, permits when in doubt,] and it once happened that a certain non-Jew brought fish [of which there was a doubt as to when they were

רבנו עובדיה מברטנורה

א אין צדין דגים. אע"ג דשחיטה ואפיה ובישול מאבות מלאכות הן והותרו לצורך יו"ט, צידה דמיה לקצירה, וקצירה לא הותרה ביו"ט. **ביברין של דגים.** הן בריכות של מים שדגים מתגדלים שם: **ביברין של חיות.** קרפיות מוקפין גדר סביב ומביאים שם חיות, ויולדות ומתגדלות שם: **ואין נותנין.** לפני הדגים מזונות, דאפשר להם בלא מזונות, ואין מזונותן עליך: **אבל צדין חיה ועוף.** המוכנים מאתמול: **מן הביברין הקטנים.** שאין מחוסרים צידה. ורבן שמעון בן גמליאל לאו לאפלוגי אתנא קמא אתא, אלא לפרושי: **כל המחוסר צידה.** שצריך לבקש תחבולה כדי לתפסו. וכל דרהיט בתריה ומטי ליה בחד שחיה, לא הוי מחוסר צידה. ואי לא, הוי מחוסר צידה: **ב ומעשה בנכרי אחד.** חסורי מחסרה והכי קתני, ספק מוכן אסור, ורבן גמליאל מתייר, ומעשה בנכרי אחד וכו'. ואין הלכה כר"ג. אלא פירות ודגים שהובאו ביום טוב ספק נלקטו היום ספק מאתמול, ספק ניצודו היום ספק מאתמול, אסורים. וכל שאסור לאכלו אסור לטלטלו. ואם צורתן מוכחת עליהן כגון פירות דכמושיין שאי אפשר שנלקטו היום, וכן דגין שהביאום ממקום רחוק שאי אפשר שניצודו היום, מותרים. ודבר מוכן שבא מחוץ לתחום בשביל ישראל, אסור לאותו ישראל שהובא בשבילו ולכל בני ביתו.

caught] to Rabban Gamliel, who said: "They are permitted, but I do not wish to accept [them] from him" [because he disliked the person. The *halachah* does not follow Rabban Gamliel and anything regarding which there is a doubt if it was caught or picked on the Festival is prohibited].

(3) An animal at the point of death [which one wants to slaughter while still alive to permit its flesh to be eaten, but which is not needed for one's Festival meal since he already ate.] may not be slaughtered [on a Festival,] unless there is sufficient time on that day to eat of it a *ka-zayit* of roasted meat. Rabbi Akiva says: Even [if there is time to eat only] a *ka-zayit* of raw meat [taken] from the place of slaughtering [i.e., from the neck, which does not require time for butchering; the law, however, is not in accordance with Rabbi Akiva]. If he slaughtered it [any animal] in the field, he may not bring it in on a pole or barrow [requiring two people to carry it, since this gross activity is disrespectful to the sanctity of the Festival]; rather he brings it by hand, limb by limb.

(4) If a [blemished] firstborn [animal which had not yet been inspected for its defect before the Festival in order to permit it] fell into a pit [on a Festival and he fears lest it die there], Rabbi Yehudah says: Let an expert go down and inspect [it for defects]. If it has a [permanent] defect [and he determines that the defect is from before the Festival and thus this animal would have been permitted for food before the Festival and therefore is not *muktzah*], he may bring it up and slaughter it; but if not, he may not slaughter it [even though it may now have

רבנו עובדיה מברטנורא

ומותר לישראל אחר. ופירות או דגים שנתלשו או ניצודו ביום טוב ראשון, מותרין לערב בליל יום טוב שני בכדי שיעשו. חוץ משני ימים טובים של ראש השנה שהם אסורים עד מוצאי יום טוב שני בכדי שיעשו. ופירוש כדי שיעשו, כדי שיתלשו הפירות ממקום שנתלשו ויביאו אותם מן המקום שהביאום. ועיר שדלתותיה נעולות בלילה, צריך שימתין לבוקר בכדי שיעשו: **אלא שאין רצוני לקבל ממנו.** שאני שונא אותו: **ג בהמה מסוכנת.** שהוא ירא שמה תמות. ואינו צריך לה שכבר סעד סעודתו: **לא ישחוט.** אלא אם כן יודע שיש שהות ביום לאכול כזית צלי הימנה: **מבית טביחתה.** שהוא מזומן ומופשט מעורו ועומד. ואין הלכה כרבי עקיבא: **לא יביאנו במוט ובמוטה.** בשני בני אדם. משום דאוושא מלתא ומזולל בכבוד יום טוב: **ד בכור שנפל לבור.** בכור בעל מום שלא הראהו לחכם מערב יום טוב מבועד יום להתירו, ונפל לבור ביום טוב וירא שמה ימות שם: **ירד מומחה.** שבקי להבחין בין מום קבוע למום עובר: **ויראה.** מום שהיה בו מאתמול. אם מום קבוע

דגים לרבן גמליאל, ואמר, מתרין הן, אלא שאין רצוני לקבל הימנו: **ג בהמה מסוכנת לא ישחוט,** אלא אם כן יש שהות ביום לאכול ממנה כזית צלי. רבי עקיבא אומר, אפלו כזית חי מבית טביחתה. שחטה בשדה, לא יביאנה במוט ובמוטה. אבל מביא בידו אכרים אכרים: **ד בכור שנפל לבור,** רבי יהודה אומר, ירד ממחה ויראה, אם יש בו מום, יעלה וישחוט. ואם לאו, לא ישחוט.

a new permanent defect which disqualifies it as a sacrifice, however, since yesterday before the Festival, it didn't have the disqualifying defect and may not have been slaughtered, it is *muktzah*]. Rabbi Shimon says: Whenever its defect was not identified

on the day before the Festival, the animal is not considered prepared [from before the Festival, i.e., a defect may not be examined for possible use on the Festival, since this resembles judging monetary issues on a Festival which is forbidden, for if it were judged a defect, this decision would now change the status of the sanctity of the animal].

(5) If a [sanctified] animal died [on a Festival], it may not be moved from its place [since one may not derive any use from it, it is *muktzah*. However, a non-sanctified animal, which was ill before the Festival and the owner had expected its death; if it died on the Festival, its carcass may be fed to dogs]. It once happened that they asked Rabbi Tarfon concerning this and concerning *hallah* that had become defiled [which may not be used or destroyed on the Festival, not even as fuel since it is forbidden to destroy disqualified sacred items on a Festival]. He went into the Study Hall and asked, and they answered him:

They may not be removed from their place.

(6) On a Festival one may not be counted as having a share in an animal at the outset [i.e., one must not set a price for two or three people, declaring that this

רבנו עובדיה מברטנורא

הוא: **יעלה וישחוט**. דמשום מוקצה ליבא, דמאתמול דעתיה עליה: **ואם לאו לא ישחוט**. הכי קאמר, ואם לאו דאותו מום שהיה בו מערב יום טוב לא היה קבוע, אלא היום נעשה בו מום קבוע, אפילו עבר והעלהו לא ישחוט. ולא אמרינן מאתמול הוה דעתיה עליה וכיון שיש בו עכשיו מום קבוע נשחטיה, דהואיל והמום של אתמול לא היה קבוע, מוקצה מחמת איסור הוא: **אין זה מן המוכן**. לאו משום מוקצה אסר ליה, דהא לית ליה לר' שמעון מוקצה, אלא מפני שמתירו ביום טוב הוה ליה כמתקנו ונראה כדן דין, דגזור ביה משום שבות. והכי קאמר, אין התרתו היתר ואינו מוכן להיות כשר: **ה בהמה שמתה**. בבהמת קדשים מיירי, כדקתני עליה ועל החלה שנטמאת. ובהמת קדשים שמתה אסורה בהנאה וטעונה קבורה הלכך לא יזינה ממקומה. אבל בהמת חולין מחתכין אותה לפני הכלבים. והני מילי, שהיתה מסוכנת מאתמול דרעתיה עילוה. אבל לא היתה מסוכנת מאתמול אף בהמת חולין לא יזינה ממקומה: **החלה שנטמאת**. אינה ראויה לכהן ביום טוב אף ההסקה או לתתה לכלבו, דאין מבערין קדשים מן העולם ביום טוב: **ו אין נמנין**. אין פוסקים דמים

animal is worth three *zuzim*, a *zuz* for each, for this would be like conducting a transaction on the Festival], but [people] may be counted in on the eve of the Festival as having a share [i.e., a half, a third or a quarter] of the animal, and they slaughter it [on the Festival, without discussing its price, etc.] and divide it between them [accordingly]. Rabbi Yehudah says: A man may weigh meat [on a Festival, in one pan of the scales] against a utensil or against a butcher's chopper [in the other pan of the scales, but not with actual weights, for that would resemble doing business]. But the Sages say: A person may not examine [i.e., use] the pair of scales at all [even to protect meat in them from mice, the *halachah* follows the Sages].

ביום טוב, אבל נמנין עליה מערב יום טוב ושוחטין ומחלקין ביניהן. רבי יהודה אומר, שוקל אדם בשר כנגד הפלי או כנגד הקופיץ. וחכמים אומרים, אין משגיחין בכף מאזנים כל עקר: ז אין משחזין את הסכין ביום טוב, אבל משיאה על גבי חברתה. לא יאמר אדם לטבח, שקול לי בדניר בשר, אבל שוחט ומחלקים ביניהן: ח אומר אדם לחברו, מלא לי כלי זה, אבל לא במדה. רבי יהודה אומר, אם היה כלי של מדה, לא ימלאנו. מעשה באבא שאול בן בטנית, שהיה ממלא

(7) A person may not sharpen a knife on a Festival [with a sharpening tool], but he may draw it over another knife [to sharpen it, because this is different from normal weekday practice]. A person may not say to the butcher [on a Festival]: Weigh for me a dinar's worth of meat [money may not be mentioned on a Festival]. However, he may slaughter [the animal for the butcher] and they divide it among themselves [without mentioning a price].

(8) A person may say [on a Festival] to his friend [a storekeeper]: Fill me up this vessel, [even if it is a measuring-vessel] but not with a measuring-vessel [that was used previously by the storekeeper for sales]. Rabbi Yehudah says: If it was a [designated] measuring-vessel [even though he did not use it yet for any previous sales], he may not fill it. It was related of Abba Shaul ben Batnit that

רבנו עובדיה מברטנורא

להיות שנים שלשה בני אדם אומרים בהמה זו בשלשה זווים זו לכל אחד: ושוחטין ומחלקים ביניהן. למחצה לשליש ולרביע ואין מזכירין פיסוק דמים: שוקל אדם בשר. אע"פ שאסור לשקול בליטרא דהוי מעשה חול, מותר לשקול כנגד הכלי וכנגד הקופיץ ולמחר יראו הקופיץ והכלי כמה משקלו: וחכמים אומרים אין משגיחין. אין מעינין: בכף מאזנים כל עיקר. ואפילו לשמור הבשר מן העכברים אסור לשום אותו בכף מאזנים. והלכה כחכמים: ז אין משחזין את הסכין. ברחים או במשחות: אבל משיאה על גבי חברתה. דמשנה מדרך חול: ח אבל לא במדה. בכלי המיוחד למדה שמורד ומוכר בו. אבל אם אינו מיוחד לכך אף על פי שעומד למדה שכשישבר זה שהוא מודד בו יעמוד זה תחתיו מותר למלאותו: אם היה כלי של מדה. אע"פ שעדיין לא יחדו לכך לא ימלאנו. ואין הלכה כר' יהודה: ממלא מדותיו מערב יום טוב. לפי שאין מודדין ביום

he used to fill up his measures on the eve of a Festival and give them [afterwards] to his customers on the Festival [to avoid the prohibition of measuring on the Festival]. Abba Shaul says: He used to do so also on the intermediary days of a Festival, on account of the clearness of measure

מדותיו מערב יום טוב ונותנן ללקוחות ביום טוב. אבא שאול אומר, אף במועד עושה כן מפני ברורי המדות. וחקמים אומרים, אף בחל עושה כן, מפני מצוי המדות. הולך אדם אצל חנוני הרגיל אצלו, ואומר לו, תן לי ביצים ואגוזים במנין, שכן דרך בעל הבית להיות מונה בתוך ביתו:

[i.e., since many people came to study with him he did not have the time to wait until the froth settled for each customer but not because of a prohibition]. But the Sages say: He would also do so [fill the measures the preceding day] on an ordinary day, for the sake of the draining of the measures [he would turn his vessels upside down into the vessels of his customers, to insure that nothing remained behind in the measuring-vessel]. A person may go to a shopkeeper whom he generally patronizes [who would trust him to settle the account after the Festival] and say to him: Give me [so many, stating the number of] eggs and nuts; for this is the way of a householder when he assesses amounts [of foods] in his own home [mentioning the quantity of the item, rather than its price, this does not particularly give it the appearance of a purchase].

רבנו עובדיה מברטנורא

טוב: אף בחול המועד עושה כן. מפני ביטול בית המדרש. שהיו רבים באים לשאול הימנו במועד שאין טרודין במלאכה. והיה ממלא מדותיו בלילה שאינו זמן בית המדרש כדי שיהא פנוי ביום: מפני מצוי המדות. כשהיה מוכר שמן היו לו מדות הרבה ומביאין הלקוחות כליהן ומודד לכל אחד ואחד במדה לעצמו, ומתמצות והולכות לתוך כליהן כל הלילה כדי שלא ישאר לו השמן המודבק בשולי המדה ובדפנותיה ונמצא גזול את הלקוחות: